

Edizzjoni Provviżorja

SENTENZA TAL-QORTI TAL-ĠUSTIZZJA (Ir-Raba' Awla)

16 ta' Settembru 2021 (*)

“Rinviju għal deċiżjoni preliminari – Sistema komuni ta' taxxa fuq il-valur miżjud (VAT) – Direttiva 2006/112/KE – Kamp ta' applikazzjoni – Artikolu 2(1)(?) – Provviżta ta' servizzi mwettqa bi s'las – Esklużjoni tas-servizzi ta' media awdjoviżiva offruti lit-tele spettaturi ffinanzjati minn sussidju pubbliku u li ma jagħtu lok għal ebda remunerazzjoni mit-tele spettaturi – Artikolu 168 – Dritt għal tnaqqis – Persuna taxxabbli li twettaq kemm tranżazzjonijiet taxxabbli kif ukoll tranżazzjonijiet li ma jaqgħux fil-kamp ta' applikazzjoni tal-VAT”

Fil-Kawża C-21/20,

li għandha b'ala suġġett talba għal deċiżjoni preliminari skont l-Artikolu 267 TFUE, imressqa mill-Administrativen sad Sofia-grad (il-Qorti Amministrattiva ta' Sofija, il-Bulgarija), permezz ta' deċiżjoni tal-31 ta' Diċembru 2019, li waslet fil-Qorti tal-Ġustizzja fis-17 ta' Jannar 2020, fil-proċedura

Balgarska natsionalna televizia

vs

Direktor na Direktsia „Obzhalvane i danachno-osiguritelna praktika“ – Sofia pri Tsentralno upravlenie na NAP,

IL-QORTI TAL-ĠUSTIZZJA (Ir-Raba' Awla),

komposta minn M. Vilaras, President tal-Awla, N. Piçarra, D. Šváby, S. Rodin u K. Jürimäe (Relatriġi), Imqallfin,

Avukat ġenerali: M. Szpunar,

Reġistratur: M. Aleksejev, Kap ta' Diviżjoni,

wara li rat il-proċedura bil-miktub,

wara li kkunsidrat l-osservazzjonijiet ippreżentati:

- għall-Balgarska natsionalna televizia, minn M. Raykov u I. Dimitrova, advokati,
- għall-Gvern Spanjol, minn S. Jiménez García, b'ala aġent,
- għall-Kummissjoni Ewropea, inizjalment minn C. Georgieva u N. Gossement, sussegwentement minn C. Georgieva u L. Lozano Palacios, b'ala aġenti,

wara li semgħet il-konklużjonijiet tal-Avukat ġenerali, ippreżentati fis-seduta tal-25 ta' Marzu 2021,

tagħti l-preżenti

Sentenza

1 It-talba għal deċiżjoni preliminari tirrigwarda l-interpretazzjoni tal-Artikolu 2(1)(?), tal-Artikolu 132(1)(q) u tal-Artikolu 168 tad-Direttiva tal-Kunsill 2006/112/KE tat-28 ta' Novembru 2006 dwar is-sistema komuni ta' taxxa fuq il-valur miżjud (l-UE 2006, L 347, p. 1, rettifika fil-l-UE 2007, L 335, p. 60, iktar 'il quddiem id-"Direttiva dwar il-VAT").

2 Din it-talba tressqet fil-kuntest ta' kawża bejn il-Balgarska nazzjonalna televizja (it-Televiżjoni Nazzjonali Bulgara, iktar 'il quddiem il-"BNT") u d-Direktur na Direktsia "Obzhalvane i danachno-osiguritelna praktika" – Sofia pri Tsentralno upravlenie na Natsionalnata agentsia za prihodite (id-Direttur tad-Direttorat "Appelli u Prassi fil-Qasam tat-Tassazzjoni u tas-Sigurtà Soċjali" tal-Belt ta' Sofija fi dnan l-Amministrazzjoni ċentrali tal-Ażenżija Nazzjonali tad-Dġu tal-Gvern (NAP), il-Bulgarija) (iktar 'il quddiem id-"Direttur") dwar il-portata tad-dritt għat-tnaqqis tat-taxxa fuq il-valur miżjud (VAT) tal-BNT.

Il-kuntest ġuridiku

Id-dritt tal-Unjoni

3 Skont l-Artikolu 2(1)(?) tad-Direttiva dwar il-VAT:

"It-transazzjonijiet li għajjin għandhom ikunu soġġetti għall-VAT:

[...]

(?) il-provvista ta' servizzi bi qas fit-territorju ta' Stat Membru minn persuna taxxabbli li ta'ixxi b'ala tali".

4 L-Artikolu 25(?) ta' din id-direttiva jistabbilixxi li:

"Provvista ta' servizzi tista' tikkonsisti, *inter alia*, f'waqda mit-Transazzjonijiet li għajjin:

[...]

(?) it-tweġiq ta' servizzi skond ordni magħmula minn jew f'isem awtorità pubblika jew skond il-liġi."

5 L-Artikolu 132(1)(q) tal-imsemmija direttiva huwa fformulat kif ġej:

"L-Istati Membri għandhom jeżentaw it-transazzjonijiet li għajjin:

[...]

(q) l-attivitajiet, għajr dawk ta' natura kummerċjali, imwettqa minn korpi pubbliċi tar-radju u tat-televiżjoni."

6 L-Artikolu 168 tal-istess direttiva jgħid li:

"Sakemm il-merkanzija u s-servizzi jintużaw għall-iskopijiet tat-transazzjonijiet taxxabbli ta' persuna taxxabbli, il-persuna taxxabbli għandha tkun intitolata, fl-Istat Membru li fih twettaq dawn it-transazzjonijiet, li tnaqqas mill-VAT li għandha tallas dan li għej:

(a) il-VAT dovuta jew imqallsa f'dak l-Istat Membru rigward provvisti li sarulha ta' merkanzija jew servizzi, li twettqu jew li għad iridu jitwettqu minn persuna taxxabli oħra;

[...].

7 L-Artikoli 173 sa 175 tad-Direttiva dwar il-VAT jistabbilixxu r-regoli li jirregolaw il-kalkolu tat-tnaqqis *pro rata*.

8 L-Artikolu 173(1) ta' din id-direttiva jistabbilixxi li:

“Fil-każ ta' merkanzija jew servizzi użati minn persuna taxxabli kemm għal transazzjonijiet li fir-rigward tagħom il-VAT tista' titnaqqas skond l-Artikoli 168, 169 u 170, u għal transazzjonijiet li fir-rigward tagħom il-VAT ma titnaqqasx, it-tali proporzjon biss tal-VAT li hi attribwibbli għat-transazzjonijiet ta' qabel għandha l-possibbiltà li tiġi mnaqqsa.

Il-proporzjon li jista' jitnaqqas għandu jkun stabbilit, skond l-Artikoli 174 u 175, għat-transazzjonijiet taxxabli kollha mwettqa mill-persuna taxxabli.”

Id-dritt Bulgaru

9 Skont l-Artikolu 2(1) ta' -zakon za danak varhu dobavenata stoynost (il-Liġi dwar it-Taxxa fuq il-Valur Miżjud), tal-21 ta' Lulju 2006 (DV Nru 63, tal-4 ta' Awwissu 2006, p. 8), fil-verżjoni tagħha applikabbli għall-kawża prinċipali (iktar 'il quddiem i' -“ZDDS”):

“Għandhom ikunu sużżetti għall-[VAT]:

1. Kull kunsinna ta' ożżetti u kull provvista ta' servizzi taxxabli mwettqa bi qas [...].

10 L-Artikolu 3 ta' -ZDDS jistabbilixxi li:

“(1) Għandha titqies b'ala persuna taxxabli kull persuna li twettaq attività ekonomika indipendenti, ikunu xi jkunu l-iskop jew ir-riżultati ta' din l-attività.

[...]

(5) Ma għandhomx jitqiesu b'ala persuni taxxabli l-Istat u l-awtoritajiet statali u lokali għall-attivitàjiet jew għat-tranżazzjonijiet kollha tagħom fil-kwalità tagħom ta' korp tal-Istat jew ta' awtorità lokali, inkluż meta jiġbru taxxi, miżati jew tariffi għal dawn l-attivitàjiet jew tranżazzjonijiet, bl-eżċezzjoni ta':

1. l-attivitàjiet jew it-tranżazzjonijiet li qejjin:

[...]

n) l-attività radjofonika u ta' xandir televiżiv ta' natura kummerċjali [...].

11 L-Artikolu 42(2) ta' -ZDDS jipprevedi li:

“Jikkostitwixxu tranżazzjonijiet eżentati:

[...]

2. L-attività tar-Radju Nazzjonali Bulgaru, tal-[BNT] u tal-A?enzija Bulgara tat-Telegrafija, li g?aliha dawn l-entitajiet jir?ievu ?lasijiet mill-ba?it tal-Istat.”

12 Skont l-Artikolu 69(1) ta?-ZDDS:

“Meta l-o??etti u s-servizzi jintu?aw g?all-finijiet ta’ tran?azzjonijiet taxxabbli mag?mula mill-persuna taxxabbli rre?istrata, din il-persuna g?andha tkun intitolata tnaqqas:

1. it-taxxa fuq l-o??etti jew is-servizzi li l-fornitur, meta dan tal-a??ar ikun persuna taxxabbli rre?istrata skont din il-li?i, ikun ikkunsinna jew ipprovda lilha jew li g?andu jikkunsinna jew jipprovdi lilha [...]”.

13 L-Artikolu 73(1) ta?-ZDDS jg?id li:

“Persuna rre?istrata g?andha d-dritt li tnaqqas parzjalment il-VAT tal-input g?al dak li jirrigwarda t-taxxa fuq l-o??etti jew is-servizzi li huma u?ati kemm g?at-tran?azzjonijiet li g?alhom din il-persuna g?andha dritt g?al tnaqqis kif ukoll g?at-tran?azzjonijiet jew g?all-attivitajiet li g?alhom din il-persuna ma g?andhiex dan id-dritt.”

Il-kaw?a prin?ipali u d-domandi preliminari

14 Il-BNT hija persuna ?uridika, fornitur pubbliku nazzjonali ta’ servizzi ta’ media awdjovi?iva. Skont i?-zakon za radioto i televisiyata (il-Li?i dwar ir-Radju u t-Televi?joni), tat?23 ta’ Settembru 1998 (DV Nru 138, tal?24 ta’ Novembru 1998), fil-ver?joni tag?ha applikabbli g?all-kaw?a prin?ipali (iktar ’il quddiem i?-"ZRT"), il-BNT ti?gura, b’mod partikolari, il-provvista ta’ servizzi ta’ media li?-?ittadini Bulgari kollha.

15 Il-BNT ma tir?ievi l-ebda remunerazzjoni mit-telespettaturi tag?ha.

16 L-attività tag?ha hija ffinanzjata, skont i?-ZRT, minn sussidju mill-ba?it tal-Istat, li huwa inti? g?all-preparazzjoni, g?all-?olqien u g?ax-xandir ta’ emissjonijiet nazzjonali u re?jonali. L-ammont ta’ dan is-sussidju huwa ddeterminat abba?i ta’ tariffa regolatorja g?al kull sieg?a ta’ programmazzjoni, approvata mill-Kunsill tal-Ministri. Barra minn hekk, il-BNT tir?ievi sussidji g?al g?anijiet iddeterminati minn qabel, inti?i g?all-akkwist u g?ar-rinnovazzjoni fil-fond tal-assi fissi skont lista approvata kull sena mill-Ministru g?all-Finanzi.

17 L-attività tal-BNT hija ffinanzjata wkoll minn d?ul proprju li jori?ina mir-reklamar u mill-isponsorjar, minn d?ul li jirri?ulta minn attivitajiet komplementari marbuta mal-attività televi?iva, minn donazzjonijiet u minn legati, minn interessi u minn d?ul ie?or marbut mal-attività televi?iva.

18 Sa Marzu 2015, il-BNT naqqset parzjalment il-VAT tal-input g?ax-xiri kollu li hija kienet tag?mel. Sussegwentement, hija applikat il-metodu msejja? tal-"allokazzjoni diretta", billi ?adet inkunsiderazzjoni b’mod i?olat kull xirja li hija kienet twettaq, skont jekk intu?atx, jew setg?etx tintu?a, g?al attività ta’ natura "kummer?jali", b?al emissjonijiet ta’ divertiment, films jew programmi sportivi, jew inkella g?al attività marbuta mal-e?er?izzju tal-"funzjonijiet pubbli?i" tag?ha, b?ax-xandir ta’ sessjonijiet tas-supervi?joni parlamentari, it-tra?missjoni mill-?did ta’ ?erimonji reli?ju?i jew ta’ kampanji elettorali. Barra minn hekk, il-BNT qieset li l-attività tag?ha ta’ xandir ta’ emissjonijiet televi?ivi ma kinitx tikkostitwixxi "tran?azzjoni e?entata", fis-sens ta?-ZDDS, i?da attività li ma taqax ta?t il-VAT, u li biss l-attività tag?ha ta’ natura "kummer?jali" kienet taqa’ ta?t din it-taxxa.

19 B’applikazzjoni ta’ dan il-metodu, il-BNT kienet tnaqqas integralment il-VAT tal-input g?ax-xiri mwettaq g?all-finijiet tal-attivitajiet tag?ha ta’ natura "kummer?jali". Hija kienet tnaqqas

parzjalment il-VAT tal-input g?ax-xiri u?at kemm g?al attivitajiet ta' natura "kummer?jali" kif ukoll g?al attivitajiet li ma humiex ta' tali natura.

20 Wara kontroll fiskali li jirrigwarda l-perijodu mill?1 ta' Settembru 2015 sal?31 ta' Marzu 2016, l-awtoritajiet tat-taxxa Bulgari, permezz ta' avvi? ta' rettifika tat-taxxa tal?14 ta' Di?embru 2016, irrifjutaw li jirrikonoxxu dritt g?al tnaqqis integrali g?ax-xiri tal-BNT u kkonstataw, g?ad-detriment ta' din tal-a??ar, dejn tal-VAT li jammonta, g?al dan il-perijodu, g?al ammont ta' 1 568 037.04 lev Bulgaru (BGN) (madwar EUR 801 455), flimkien mal-interessi.

21 Skont dawn l-awtoritajiet, l-attività ta' reklamar tal-BNT kienet taxxabbli, filwaqt li l-attività tag?ha ta' xandir ta' programmi kienet taqa' ta't tran?azzjonijiet e?entati. Issa, il-BNT ma setg?etx tnaqqas integralment il-VAT tal-input, peress li kien impossibbli li ji?i ddeterminat jekk ix-xiri mwettaq g?all-finijiet tal-attività ekonomika tag?ha kienx inti? g?al tran?azzjonijiet su??etti g?all-VAT jew g?al tran?azzjonijiet li, skont l-imsemmija awtoritajiet, kienu e?entati mill-VAT. Il-BNT setg?et tnaqqas integralment il-VAT tal-input g?al dan ix-xiri biss jekk l-aktivitajiet ta' xandir ta' emissjonijiet sportivi, ta' ?olqien u ta' xandir ta' programmi ta' divertiment kif ukoll ta' xandir ta' films barranin ikunu ffinanzjati integralment minn d?ul mir-reklamar u mhux minn sussidji mill-ba?it tal-Istat. Dan ma huwiex il-ka? fil-ka? inkwistjoni.

22 Permezz ta' de?i?joni tas?27 ta' Frar 2017, id-Direttur ?a?ad l-ilment imressaq mill-BNT kontra l-avvi? ta' rettifika tat-taxxa tal?14 ta' Di?embru 2016.

23 G?aldaqstant, il-BNT ippre?entat rikors kontra din id-de?i?joni quddiem l-Administrativen sad Sofia?grad (il-Qorti Amministrattiva ta' Sofija, il-Bulgarija), il-qorti tar-rinviju.

24 Dik il-qorti tqis li, sabiex tkun tista' ting?ata de?i?joni dwar it-tilwima fil-kaw?a prin?ipali, huwa ne?essarju li ji?i ddeterminat jekk l-attività ta' xandir ta' emissjonijiet mill-BNT, b?ala operatur pubbliku li lilu ?-ZRT tassenja funzjonijiet spe?ifi?i u li jir?ievi sussidji mill-ba?it tal-Istat, tikkostitwixxix provvista ta' servizzi mwettqa bi ?las, fis-sens tal-Artikolu 2(1)(?) tad-Direttiva dwar il-VAT, i?da e?entata mill-VAT skont l-Artikolu 132(1)(q) ta' din id-direttiva, jew jekk tikkostitwixxix tran?azzjoni taxxabbli li taqa' fil-kamp ta' applikazzjoni tal-imsemmija direttiva. Skont l-imsemmija qorti, ir-risposta g?al din id-domanda ser tippermetti li ji?i stabbilit jekk tali attività ta' xandir g?andhiex tittie?ed inkunsiderazzjoni sabiex ji?i ddeterminat id-dritt g?at-tnaqqis tal-VAT tal-input g?at-tran?azzjonijiet taxxabbli li l-BNT hija d-destinatarja tag?hom.

25 Il-qorti tar-rinviju ??id li g?alkemm, fis-sentenza tat?22 ta' ?unju 2016, ?eský rozhlas (C?11/15, EU:C:2016:470), il-Qorti tal-?ustizzja e?aminat il-kwistjoni dwar jekk l-attività tax-xandir pubbliku tar-radju nazzjonali ?ek, li g?aliha dan tal-a??ar kien jir?ievi tariffi m?allsa mill-persuni li huma proprjetarji jew detentri?i ta' ri?evitur tar-radju, kienet tikkostitwixxi attività mwettqa bi ?las, il-Qorti tal-?ustizzja g?adha ma dde?idietx dwar l-attività tat-televi?joni pubblika ffinanzjata minn sussidji mill-ba?it tal-Istat.

26 Il-qorti tar-rinviju tippre?i?a wkoll li g?alkemm, fis-sentenza tag?ha tas?27 ta' Marzu 2014, Le Rayon d'Or (C?151/13, EU:C:2014:185), il-Qorti tal-?ustizzja dde?idiet dwar il-kwistjoni dwar jekk ?las ta' allowance, imwettaq minn fond nazzjonali ta' assigurazzjoni g?all-mard, jid?olx fil-kamp ta' applikazzjoni tal-VAT, minn dan ma tistax ti?i dedotta risposta univokali g?all-finijiet tat-tilwima fil-kaw?a prin?ipali.

27 Barra minn hekk, fil-ka? li jkun hemm lok li jitqies li l-attività tal-BNT g?andha natura doppja, ji?ifieri li tinkludi kemm tran?azzjonijiet e?entati kif ukoll tran?azzjonijiet taxxabbli, il-qorti tar-rinviju tistaqsi jekk tistax titnaqqas biss il-parti tal-VAT tal-input im?allsa li tista' titqies li hija marbuta mal-parti tal-attività tag?ha li g?andha natura "kummer?jali". Barra minn hekk, f'tali ka?, dik il-qorti tistaqsi dwar il-kriterji skont liema g?andha ti?i ddeterminata l-portata tad-dritt g?al tnaqqis.

28 Huwa f'dan il-kuntest li l-Administrativen sad Sofia?grad (il-Qorti Amministrattiva ta' Sofija, il-Bulgarija) idde?idiet li tissospendi l-pro?edura quddiemha u tag?mel lill-Qorti tal-?ustizzja d-domandi preliminari li ?ejjin:

"1) L-attività tat-televi?joni pubblika li tikkonsisti fil-provvista lit-telespettaturi ta' servizzi ta' media awdjovi?iva, fil-ka? li tkun iffinanzjata mill-Istat permezz ta' sussidju, b'tali mod li t-telespettaturi ma j?allsu ebda tariffa g?ax-xandir televi?iv, tista' titqies li hija provvista ta' servizzi mwettqa bi ?las, fis-sens tal-Artikolu 2(1)(c) tad-[Direttiva dwar il-VAT], jew g?andu jitqies li tali attività ma hijiex provvista ta' servizzi mwettqa bi ?las fis-sens ta' din id-dispo?izzjoni u ma taqax fil-kamp ta' applikazzjoni tal-imsemmija direttiva?

2) Fil-ka? li ting?ata risposta fis-sens li s-servizzi ta' media awdjovi?iva pprovduti lit-telespettaturi mit-televi?joni pubblika jaqg?u fil-kamp ta' applikazzjoni tal-Artikolu 2(1)(c) tad-[Direttiva dwar il-VAT], jista' jitqies li dawn huma tran?azzjonijiet e?entati fis-sens tal-Artikolu 132(1)(q) tad-Direttiva, u le?i?lazzjoni nazzjonali li te?enta lil din l-attività g?as-sempli?i ra?uni li, sabiex te?er?itaha, it-televi?joni pubblika tir?ievi ?lasijiet mill-ba?it tal-Istat, irrispettivament minn jekk din l-attività g?andhiex ukoll natura kummer?jali, hija permissibbli?

3) L-Artikolu 168 tad-[Direttiva dwar il-VAT] jippermetti l-prattika fejn it-tnaqqis integrali tal-VAT tal-input fir-rigward tax-xiri ma jkunx jiddependi biss mid-destinazzjoni finali tal-imsemmi xiri (g?all-finijiet ta' attività taxxabbli jew le), i?da wkoll mill-mod ta' finanzjament ta' dan tal-a??ar, u b'mod partikolari minn jekk ix-xiri huwiex iffinanzjat kemm minn d?ul proprju (servizzi ta' reklamar jew o?rajn) u minn sussidji mill-Istat, u fejn id-dritt g?at-tnaqqis s?i? tal-VAT tal-input ji?i a??ettat biss g?ax-xiri ffinanzjat mid-d?ul proprju i?da mhux g?ax-xiri ffinanzjat minn sussidji mill-Istat, bil-?tie?a li ssir distinzjoni bejn dawn ix-xiri?

4) Fil-ka? li ji?i de?i? li l-attività tat-televi?joni pubblika hija komposta kemm minn tran?azzjonijiet taxxabbli u kemm minn tran?azzjonijiet e?entati, fid-dawl tal-mod ta' finanzjament ibridu tag?ha, x'inhi l-portata tad-dritt g?at-tnaqqis tal-VAT tal-input u liema huma l-kriterji li g?andhom ji?u applikati g?all-finijiet tad-determinazzjoni tag?ha?"

Fuq id-domandi preliminari

Fuq l-ewwel domanda

29 Permezz tal-ewwel domanda tag?ha, il-qorti tar-rinviju qieg?da tistaqsi, essenzjalment, jekk l-Artikolu 2(1)(?) tad-Direttiva dwar il-VAT g?andux ji?i interpretat fis-sens li l-attività ta' fornitur pubbliku nazzjonali tat-televi?joni, li tikkonsisti fil-provvista lit-telespettaturi ta' servizzi ta' media awdjovi?iva, li hija ffinanzjata mill-Istat permezz ta' sussidju u li ma tag?ti lok g?all-?las ta' ebda tariffa g?ax-xandir televi?iv mit-telespettaturi, tikkostitwixxix provvista ta' servizzi mwettqa bi ?las, fis-sens ta' din id-dispo?izzjoni.

30 F'dan ir-rigward, g?andu jifakkar li, konformement mal-Artikolu 2(1)(?) tad-Direttiva dwar il-VAT, li jiddefinixxi l-kamp ta' applikazzjoni tal-VAT, huma su??etti g?al din it-taxxa l-provvisti ta' servizzi mwettqa bi ?las fit-territorju ta' Stat Membru minn persuna taxxabbli li ta?ixxi b?ala tali.

31 Provvista ta' servizzi tkun imwettqa "bi ?las", fis-sens ta' din id-dispo?izzjoni, biss jekk bejn il-fornitur u l-benefi?jarju te?isti relazzjoni legali li fil-kuntest tag?ha ji?u skambjati provvisti re?ipro?i, fejn il-?las ir?evut mill-fornitur ikun jikkostitwixxi l-korrispettiv effettiv ta' servizz individwalizzabbli pprovdut lill-benefi?jarju. Dan ikun il-ka? jekk tkun te?isti rabta diretta bejn is-servizz ipprovdut u l-korrispettiv ir?evut (ara, f'dan is-sens, is-sentenzi tat?8 ta' Marzu 1988, Apple and Pear Development Council, 102/86, EU:C:1988:120, punti 11, 12 u 16; tat?22 ta' ?unju 2016, ?eský rozhlas, C?11/15, EU:C:2016:470, punt 22; kif ukoll tat?22 ta' Novembru 2018, MEO – Serviços de Comunicações e Multimédia, C?295/17, EU:C:2018:942, punt 39).

32 G?al dak li jirrigwarda s-servizzi ta' media awdjovi?iva li huma pprovduti, minn fornitur pubbliku nazzjonali, lit-tele spettaturi, li huma ffinanzjati mill-Istat permezz ta' sussidju u li ma jag?tu lok g?all-?las ta' ebda tariffa mit-tele spettaturi, ma te?istix relazzjoni legali bejn dan il-fornitur u dawn it-tele spettaturi li matulha servizzi re?ipro?i ji?u skambjati, u lanqas rabta diretta bejn dawn is-servizzi ta' media awdjovi?iva u dan is-sussidju (ara, b'analo?ija, is-sentenza tat?22 ta' ?unju 2016, ?eský rozhlas, C?11/15, EU:C:2016:470, punt 23).

33 Fil-fatt, qabelxejn, g?andu ji?i osservat li, fil-kuntest tal-provvista tal-imsemmija servizzi, l-imsemmi fornitur u l-imsemmija tele spettaturi ma huma marbuta minn ebda relazzjoni kuntrattwali jew tran?azzjoni li tinkludi stipulazzjoni ta' prezz, u lanqas minn impenn legali mog?ti liberament wie?ed lejn l-ie?or. Barra minn hekk, l-a??ess tal-istess tele spettaturi g?as-servizzi ta' media awdjovi?iva pprovduti mill-istess fornitur huwa liberu u l-attività kkon?ernata tibbenefika, b'mod ?enerali, lit-tele spettaturi potenzjali kollha.

34 Sussegwentement, g?andu ji?i osservat li s-sussidju kif ukoll l-attività ssussidjata huma organizzati abba?i tal-li?i. L-g?oti tas-sussidju, li huwa inti? sabiex jiffinanzja, b'mod ?enerali, l-attivitàjiet tal-fornitur pubbliku nazzjonali, li jikkonsistu fil-preparazzjoni, fil-?olqien u fix-xandir ta' emissjonijiet nazzjonali u re?jonali u li huwa ddeterminat b'riferiment g?al tariffa regolatorja g?al kull sieg?a ta' programmazzjoni, huwa indipendenti mill-u?u effettiv, mit-tele spettaturi, tas-servizzi ta' media awdjovi?iva pprovduti, mill-identità jew ukoll min-numru konkret ta' tele spettaturi g?al kull programm.

35 Barra minn hekk, g?al dak li jirrigwarda d-domandi tal-qorti tar-rinviju bba?ati fuq il-paralleli?mu li jista' jitwettag bejn is-sitwazzjoni inkwistjoni fil-kaw?a prin?ipali u dik li minnha ori?inat il-kaw?a li tat lok g?as-sentenza tas?27 ta' Marzu 2014, Le Rayon d'Or (C?151/13, EU:C:2014:185), hemm lok li ji?i kkonstatat li dawn is-sitwazzjonijiet ma humiex paragonabbli.

36 Il-kaw?a li tat lok g?al dik is-sentenza kienet tirrigwarda n-natura taxxabbli ta' "allowance g?al kura" li fond nazzjonali ta' assigurazzjoni g?all-mard kien i?allas lil stabbilimenti ta' akkomodazzjoni g?al persuni anzjani dipendenti g?all-provvista ta' servizzi ta' kura lir-residenti tag?hom u li l-kalkolu tag?ha kien jie?u inkunsiderazzjoni b'mod partikolari n-numru ta' residenti milqug?a f'kull stabbiliment u l-livell ta' dipendenza tag?hom. Fl-imsemmija sentenza, il-Qorti tal-?ustizzja dde?idiet li kienet te?isti rabta diretta bejn il-provvisti ta' servizzi pprovduti minn dawn l-istabbilimenti lir-residenti tag?hom u l-korrispettiv ir?evut, ji?ifieri dan l-"allowance g?al kura", b'tali mod li tali ?las ta' allowance kien jikkostitwixxi l-korrispettiv ta' servizzi ta' kura mwettqa bi ?las minn wie?ed mill-imsemmija stabbilimenti favur ir-residenti tieg?u u kien jaqa', g?al dan il-g?an, ta?t il-kamp ta' applikazzjoni tal-VAT. Hija ppre?i?at, f'dan ir-rigward, li l-fatt li l-benefi?jarju dirett tal-provvisti ta' servizzi inkwistjoni ma huwiex il-fond nazzjonali ta' assigurazzjoni g?all-mard li j?allas l-allowance, i?da l-assigurat tag?ha, ma huwiex ta' natura li jikser ir-rabta diretta e?istenti bejn il-provvista ta' servizzi mwettqa u l-korrispettiv ir?evut (sentenza tas?27 ta' Marzu 2014, Le Rayon d'Or, C?151/13, EU:C:2014:185, punt 35).

37 Issa, f'dan il-ka?, ma te?istix bejn l-Istat, li j?allas sussidju mill-ba?it tieg?u sabiex jiffinanzja

servizzi ta' media awdjovi?iva, u t-tele spettaturi, li jibbenefikaw minn dawn is-servizzi, relazzjoni analoga g?al dik e?istenti bejn fond ta' assigurazzjoni g?all-mard u l-persuni assigurati mieg?u. Fil-fatt, kif ?ie osservat fil-punt 33 ta' din is-sentenza, l-imsemmija servizzi ma humiex inti?i g?al persuni li jistg?u ji?u identifikati b'mod ?ar, i?da g?at-tele spettaturi potenzjali kollha. Barra minn hekk, huwa b'riferiment g?al tariffa regolatorja g?al kull sieg?a ta' programmazzjoni u ming?ajr ebda te?id inkunsiderazzjoni tal-identità u tan-numru ta' utenti tas-servizz ipprovdut li ji?i ddeterminat l-ammont tas-sussidju kkon?ernat.

38 Fl-a??ar nett, ebda konklu?joni differenti ma tista' tinsilet mill-Artikolu 25(?) tad-Direttiva dwar il-VAT. ?ertament, skont din id-dispo?izzjoni, provvista ta' servizzi tista' tikkonsisti, b'mod partikolari, fl-e?ekuzzjoni ta' servizz skont ordni mag?mula minn jew f'isem awtorità pubblika jew skont il-li?i. Madankollu, kif osserva l-Avukat ?enerali fil-punti 35 u 36 tal-konklu?jonijiet tieg?u, din id-dispo?izzjoni, li tippre?i?a sempli?ement li provvista ta' servizzi "tista'" tie?u tali forma, ma tistax isservi ta' ba?i sabiex tissu??etta g?all-VAT provvisti ta' servizzi li ma jitwettqux bi ?las, fis-sens tal-Artikolu 2(1)(?) ta' din id-direttiva.

39 Fid-dawl tal-kunsiderazzjonijiet kollha pre?edenti, ir-risposta li g?andha ting?ata g?all-ewwel domanda hija li l-Artikolu 2(1)(?) tad-Direttiva dwar il-VAT g?andu ji?i interpretat fis-sens li l-attività ta' fornitur pubbliku nazzjonali tat-televi?joni, li tikkonsisti fil-provvista lit-tele spettaturi ta' servizzi ta' media awdjovi?iva, li hija ffinanzjata mill-Istat permezz ta' sussidju u li ma tag?ti lok g?all-?las ta' ebda tariffa g?ax-xandir televi?iv mit-tele spettaturi, ma tikkostitwixxix provvista ta' servizzi mwettqa bi ?las, fis-sens ta' din id-dispo?izzjoni.

Fuq it-tieni domanda

40 It-tieni domanda, li tirrigwarda l-interpretazzjoni tal-Artikolu 132(1)(q) tad-Direttiva dwar il-VAT, tikkon?erna l-ka? fejn l-attività msemmija fl-ewwel domanda g?andha ti?i kklassifikata b?ala provvista ta' servizzi mwettqa bi ?las, fis-sens tal-Artikolu 2(1)(?) ta' din id-direttiva, u hija tikkon?erna, essenzjalment, il-kwistjoni dwar jekk tali provvista hijiex e?entata.

41 Issa, minn na?a, mir-risposta g?all-ewwel domanda jirri?ulta li tali attività ma taqax ta?t il-kun?ett ta' "provvista ta' servizzi mwettqa bi ?las", fis-sens tal-Artikolu 2(1)(?) tal-imsemmija direttiva, b'tali mod li ma tikkostitwixxix tran?azzjoni taxxabbli, fis-sens tal-istess direttiva.

42 Min-na?a l-o?ra, g?andu jittfakkar li l-Artikolu 132(1)(q) tad-Direttiva dwar il-VAT, li jipprevedi l-e?enzjoni tal-"attivitajiet, g?ajr dawk ta' natura kummer?jali, imwettqa minn korpi pubbli?i tar-radju u tat-televi?joni", huwa applikabbli biss bil-kundizzjoni li dawn l-attivitajiet ikunu "su??etti g?all-VAT", fis-sens tal-Artikolu 2 ta' din id-direttiva (ara, f'dan is-sens, is-sentenza tat?22 ta' ?unju 2016, ?eský rozhlas, C?11/15, EU:C:2016:470, punt 32).

43 F'dawn i?-?irkustanzi, ma hemmx lok li ting?ata risposta g?at-tieni domanda.

Fuq it-tielet u r-raba' domanda

44 Preliminarjament, g?andu ji?i osservat li mill-elementi tal-pro?ess li g?andha l-Qorti tal-?ustizzja jirri?ulta li t-tielet u r-raba' domanda, li jirrigwardaw id-dritt g?at-tnaqqis tal-VAT tal-input im?allsa, jikkon?ernaw il-ka? fejn l-attività ta' fornitur pubbliku nazzjonali tat-televi?joni, li tikkonsisti fil-provvista lit-tele spettaturi ta' servizzi ta' media awdjovi?iva, li hija ffinanzjata mill-Istat permezz ta' sussidju u li ma tag?ti lok g?all-?las ta' ebda tariffa g?ax-xandir televi?iv mit-tele spettaturi, g?andha ti?i kklassifikata b?ala provvista ta' servizzi mwettqa bi ?las, u g?aldaqstant, b?ala tran?azzjoni taxxabbli, fis-sens tal-Artikolu 2(1)(?) tad-Direttiva dwar il-VAT. Il-qorti tar-rinviju qieg?da tfittex g?alhekk li ting?ata pre?i?azzjoni fir-rigward tad-determinazzjoni tal-portata tad-dritt g?at-tnaqqis tal-VAT tal-input im?allsa minn persuna taxxabbli li twettaq kemm tran?azzjonijiet

taxxabbli kif ukoll tranżazzjonijiet eżentati.

45 Issa, mir-risposta għall-ewwel domanda jirriżulta li din l-attività ma tikkostitwixxi provvista ta' servizzi mwettqa bi flas, fis-sens ta' din id-dispożizzjoni.

46 Madankollu, għandu jittfakkar li, skont l-urisprudenza stabbilita, fil-kuntest tal-kooperazzjoni bejn il-qorti nazzjonali u l-Qorti tal-Ġustizzja stabbilita mill-Artikolu 267 TFUE, din tal-aħħar għandha tagħti lill-qorti nazzjonali risposta utli li tgħinha tiddeċiedi l-kawża mressqa quddiemha. Minn din il-perspettiva, il-Qorti tal-Ġustizzja għandha, jekk ikun meħtieġ, tifformula mill-idejha id-domandi magħmula lilha (sentenzi tal-5 ta' Marzu 2020, X (Eżenzjoni mill-VAT għal konsultazzjonijiet telefoniċi), C-48/19, EU:C:2020:169, punt 35, kif ukoll tal-25 ta' Novembru 2020, SABAM, C-372/19, EU:C:2020:959, punt 20 u l-urisprudenza relatata).

47 F'dawn il-kustanzji, u sabiex il-qorti tar-rinviju tingħata risposta utli u kompleta, it-tielet u r-raba' domanda għandhom jiġu fformulati mill-idejha u eżaminati flimkien, fis-sens li, permezz ta' dawn id-domandi, il-qorti tar-rinviju qiegħda tistaqsi, essenzjalment, jekk l-Artikolu 168 tad-Direttiva dwar il-VAT għandux jiġi interpretat fis-sens li l-fornitur pubbliku nazzjonali tat-televiżjoni huwa awtorizzat inaqqs, integralment jew parzjalment, il-VAT tal-input imħallsa għal xiri ta' oġġetti u ta' servizzi użati għall-finijiet tal-attivitajiet tiegħu li jagħtu lok għal dritt għal tnaqqis u tal-attivitajiet tiegħu li ma jaqgħux fil-kamp ta' applikazzjoni tal-VAT.

48 F'dan ir-rigward, għandu jittfakkar li, skont l-urisprudenza stabbilita tal-Qorti tal-Ġustizzja, id-dritt tal-persuni taxxabbli li jnaqqsu, mill-VAT li huma sużżetti għaliha, il-VAT dovuta jew imħallsa għall-oġġetti akkwistati jew għas-servizzi rċevuti minnhom upstream jikkostitwixxi prinċipju fundamentali inerenti għas-sistema komuni tal-VAT stabbilit mill-leġiżlazzjoni tal-Unjoni. Kif il-Qorti tal-Ġustizzja enfasizzat repetutament, dan id-dritt jifforma parti mill-mekkaniżmu tal-VAT u ma jistax, b'ala prinċipju, jiġi limitat (ara, f'dan is-sens, is-sentenzi tal-15 ta' Settembru 2016, Senatex, C-518/14, EU:C:2016:691, punti 26 u 37 kif ukoll il-urisprudenza relatata, u tal-18 ta' Marzu 2021, A. (Eżerċizzju tad-dritt għal tnaqqis), C-895/19, EU:C:2021:216, punt 32).

49 Fil-fatt, is-sistema ta' tnaqqis stabbilita mid-Direttiva dwar il-VAT hija intiża li tneħħi kompletament minn fuq in-negozjant il-piż tal-VAT dovuta jew imħallsa fil-kuntest tal-attivitajiet ekonomiċi tiegħu. Is-sistema komuni tal-VAT tiggarantixxi, konsegwentement, in-newtralità fir-rigward tal-piż fiskali tal-attivitajiet ekonomiċi kollha, irrispettivament mill-għanijiet jew mir-riżultati tagħhom, sakemm l-imsemmija attivitajiet ikunu, b'ala prinċipju, huma stess sużżetti għall-VAT (sentenzi tal-10 ta' Novembru 2016, Baštová, C-432/15, EU:C:2016:855, punt 42 u l-urisprudenza relatata, kif ukoll tal-18 ta' Marzu 2021, A. (Eżerċizzju tad-dritt għal tnaqqis), C-895/19, EU:C:2021:216, punt 33).

50 F'dan ir-rigward, fl-ewwel lok, mill-Artikolu 168 tad-Direttiva dwar il-VAT jirriżulta li, sabiex tkun tista' tibbenefika mid-dritt għal tnaqqis, huwa meħtieġ, minn naħa, li l-persuna kkonfermata tkun "persuna taxxabbli" fis-sens ta' din id-direttiva, u, min-naħa l-oħra, li l-oġġetti jew is-servizzi invokati sabiex jistabbilixxu dan id-dritt jintużaw downstream mill-persuna taxxabbli għall-finijiet tat-tranżazzjonijiet taxxabbli tagħha, u li, upstream, dawn l-oġġetti jew dawn is-servizzi jkunu pprovduti minn persuna taxxabbli oħra (sentenzi tal-5 ta' Lulju 2018, Marle Participations, C-320/17, EU:C:2018:537, punt 26, u l-urisprudenza relatata, kif ukoll tal-3 ta' Lulju 2019, The Chancellor, Masters and Scholars of the University of Cambridge, C-316/18, EU:C:2019:559, punt 23).

51 Għall-kuntrarju, meta l-oġġetti jew is-servizzi akkwistati minn persuna taxxabbli jkollhom rabta mat-tranżazzjonijiet eżentati jew ma jkunux jaqgħu fil-kamp ta' applikazzjoni tal-VAT, la jkun hemm b'ir ta' taxxa tal-output u lanqas tnaqqis ta' taxxa tal-input (ara, f'dan is-sens, is-sentenzi tal-14 ta' Settembru 2017, Iberdrola Inmobiliaria Real Estate Investments, C-132/16,

EU:C:2017:683, punt 30, u tat?3 ta' Lulju 2019, The Chancellor, Masters and Scholars of the University of Cambridge, C?316/18, EU:C:2019:559, punt 24).

52 Minn din il-?urisprudenza jirri?ulta li huwa l-u?u tal-o??etti u tas-servizzi akkwistati upstream g?all-finijiet ta' tran?azzjonijiet taxxabbli li ji??ustifika t-tnaqqis tal-VAT tal-input im?allsa. Fi kliem ie?or, il-metodu ta' finanzjament ta' dan ix-xiri, kemm jekk permezz ta' d?ul li jirri?ulta minn attivitajiet ekonomi?i jew ta' sussidji r?evuti mill-ba?it tal-Istat, huwa irrilevanti g?ad-determinazzjoni tad-dritt g?al tnaqqis.

53 Fit-tieni lok, sa fejn persuna taxxabbli tu?a l-o??etti u s-servizzi akkwistati upstream kemm g?al tran?azzjonijiet li jag?tu lok g?al dritt g?al tnaqqis kif ukoll g?al tran?azzjonijiet li ma jaqg?ux fil-kamp ta' applikazzjoni tal-VAT, g?andu jing?ad ukoll li mill-Artikoli 173 sa 175 tad-Direttiva dwar il-VAT jirri?ulta li l-kalkolu tat-tnaqqis *pro rata* sabiex ji?i ddeterminat l-ammont tal-VAT li jista' jitnaqqas huwa, b?ala prin?ipju, irri?ervat biss g?all-o??etti u g?as-servizzi u?ati minn persuna taxxabbli sabiex twettaq kemm tran?azzjonijiet ekonomi?i li jag?tu lok g?al dritt g?al tnaqqis kif ukoll dawk li ma jag?tux lok g?al dritt g?al tnaqqis (ara, f'dan is-sens, is-sentenzi tat?14 ta' Di?embru 2016, Mercedes Benz Italia, C?378/15, EU:C:2016:950, punt 34, u tat?25 ta' Lulju 2018, Gmina Ryjewo, C?140/17, EU:C:2018:595, punt 57), b?at-tran?azzjonijiet e?entati (ara, f'dan is-sens, is-sentenza tad?29 ta' April 2004, EDM, C?77/01, EU:C:2004:243, punt 73).

54 Min-na?a l-o?ra, peress li l-VAT tal-input im?allsa fuq spejje? sostnuti minn persuna taxxabbli ma tistax tag?ti lok g?al dritt g?al tnaqqis sa fejn din tirrigwarda attivitajiet li, fid-dawl tan-natura mhux ekonomika tag?hom, ma jaqg?ux fil-kamp ta' applikazzjoni tad-Direttiva tal-VAT (ara, f'dan is-sens, is-sentenza tat?13 ta' Marzu 2008, Securenta, C?437/06, EU:C:2008:166, punt 30), tali attivitajiet g?andhom ji?u esklu?i mill-kalkolu tat-tnaqqis *pro rata* msemmi fl-Artikoli 173 sa 175 tad-Direttiva dwar il-VAT (ara, f'dan is-sens, is-sentenza tad?29 ta' April 2004, EDM, C?77/01, EU:C:2004:243, punt 54 u l-?urisprudenza ??itata).

55 F'dan ir-rigward, mill-?urisprudenza tal-Qorti tal-?ustizzja jirri?ulta li d-determinazzjoni tal-metodi u tal-kriterji ta' tqassim tal-ammonti tal-VAT tal-input im?allsa bejn attivitajiet ekonomi?i u attivitajiet mhux ekonomi?i taqa' ta?t is-setg?a diskrezzjonali tal-Istati Membri. Fl-e?er?izzju ta' din is-setg?a, dawn tal-a??ar g?andhom jie?du inkunsiderazzjoni l-g?an u l-istruttura ta' din id-direttiva u, f'dan ir-rigward, jipprevedu metodu ta' kalkolu li jirrifletti o??ettivament il-parti ta' imputazzjoni reali tal-ispejje? tal-input g?al kull wa?da minn dawn i?-?ew? attivitajiet (sentenzi tas?6 ta' Settembru 2012, Portugal Telecom, C?496/11, EU:C:2012:557, punt 42, u tat?25 ta' Lulju 2018, Gmina Ryjewo, C?140/17, EU:C:2018:595, punt 58), sabiex ji?i ggarantit li t-tnaqqis isir biss g?all-parti tal-VAT li hija proporzjonali g?all-ammont relatat mat-tran?azzjonijiet li jag?tu lok g?al dritt g?al tnaqqis (ara, f'dan is-sens, is-sentenzi tat?13 ta' Marzu 2008, Securenta, C?437/06, EU:C:2008:166, punt 37, u tat?12 ta' Novembru 2020, Sonaecom, C?42/19, EU:C:2020:913, punt 47).

56 Fil-kuntest tal-e?er?izzju ta' din is-setg?a diskrezzjonali, l-Istati Membri jistg?u japplikaw kull kriterju ta' tqassim xieraq, b?al kriterju ta' tqassim skont in-natura tat-tran?azzjoni, ming?ajr ma jkunu obbligati jillimitaw ru?hom g?al metodu wie?ed partikolari (ara, f'dan is-sens, is-sentenza tat?13 ta' Marzu 2008, Securenta, C?437/06, EU:C:2008:166, punt 38).

57 Fid-dawl tal-kunsiderazzjonijiet kollha pre?edenti, ir-risposta li g?andha ting?ata g?at-tielet u g?ar-raba' domanda hija li l-Artikolu 168 tad-Direttiva dwar il-VAT g?andu ji?i interpretat fis-sens li l-fornitur pubbliku nazzjonali tat-televi?joni huwa awtorizzat inaqas il-VAT tal-input im?allsa g?al xiri ta' o??etti u ta' servizzi u?ati g?all-finijiet tal-attivitajiet tieg?u li jag?tu lok g?al dritt g?al tnaqqis u li ma huwiex awtorizzat inaqas il-VAT tal-input im?allsa g?al xiri ta' o??etti u ta' servizzi u?ati g?all-finijiet tal-attivitajiet tieg?u li ma jaqg?ux fil-kamp ta' applikazzjoni tal-VAT. Huma l-Istati Membri li g?andhom jiddeterminaw il-metodi u l-kriterji ta' tqassim tal-ammonti tal-VAT tal-input

im?allsa bejn tran?azzjonijiet taxxabli u tran?azzjonijiet li ma jaqg?ux fil-kamp ta' applikazzjoni tal-VAT, billi jie?du inkunsiderazzjoni l-g?an u l-istruttura ta' din id-direttiva b'osservanza tal-prin?ipju ta' proporzjonalità.

Fuq l-ispejje?

58 Peress li l-pro?edura g?andha, fir-rigward tal-partijiet fil-kaw?a prin?ipali, in-natura ta' kwistjoni mqajma quddiem il-qorti tar-rinviju, hija dik il-qorti li tidde?iedi fuq l-ispejje?. L-ispejje? sostnuti g?as?sottomissjoni tal-osservazzjonijiet lill-Qorti tal-?ustizzja, barra dawk tal-imsemmija partijiet, ma jistg?ux jit?allsu lura.

G?al dawn il-motivi, Il-Qorti tal-?ustizzja (Ir-Raba' Awla) taqta' u tidde?iedi:

1) **L-Artikolu 2(1)(?) tad-Direttiva tal-Kunsill 2006/112/KE tat?28 ta' Novembru 2006 dwar is-sistema komuni ta' taxxa fuq il-valur mi?jud g?andu ji?i interpretat fis-sens li l-attività ta' fornitur pubbliku nazzjonali tat-televi?joni, li tikkonsisti fil-provvista lit-tele spettaturi ta' servizzi ta' media awdjovi?iva, li hija ffinanzjata mill-Istat permezz ta' sussidju u li ma tag?ti lok g?all-?las ta' ebda tariffa g?ax-xandir televi?iv mit-tele spettaturi, ma tikkostitwixxi provvista ta' servizzi mwettqa bi ?las, fis-sens ta' din id-dispo?izzjoni.**

2) **L-Artikolu 168 tad-Direttiva 2006/112 g?andu ji?i interpretat fis-sens li l-fornitur pubbliku nazzjonali tat-televi?joni huwa awtorizzat inaqas il-VAT tal-input im?allsa g?al xiri ta' o??etti u ta' servizzi u?ati g?all-finijiet tal-attivitàjiet tieg?u li jag?tu lok g?al dritt g?al tnaqqis u li ma huwiex awtorizzat inaqas il-VAT tal-input im?allsa g?al xiri ta' o??etti u ta' servizzi u?ati g?all-finijiet tal-attivitàjiet tieg?u li ma jaqg?ux fil-kamp ta' applikazzjoni tal-VAT. Huma l-Istati Membri li g?andhom jiddeterminaw il-metodi u l-kriterji ta' tqassim tal-ammonti tal-VAT tal-input im?allsa bejn tran?azzjonijiet taxxabli u tran?azzjonijiet li ma jaqg?ux fil-kamp ta' applikazzjoni tal-VAT, billi jie?du inkunsiderazzjoni l-g?an u l-istruttura ta' din id-direttiva b'osservanza tal-prin?ipju ta' proporzjonalità.**

Firem

* Lingwa tal-kaw?a: il-Bulgaru.